

Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний технічний
університет імені Івана Пулюя

МАТЕРІАЛИ

**Всеукраїнської
науково-технічної конференції
«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ»**

8-9 жовтня 2013 року

м. Тернопіль

Міністерство освіти і науки України

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
Національний університет харчових технологій
Харківський державний університет харчування і торгівлі
Донецький національний університет економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського
Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля
Національний університет «Львівська політехніка»
Луцький національний технічний університет
Тернопільська обласна організація Український союз науково-технічної інтелігенції

МАТЕРІАЛИ

Всеукраїнської науково-технічної конференції

***«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ»***

8-9 жовтня 2013 року

м. Тернопіль

Всеукраїнська науково-технічна конференція «Актуальні проблеми харчової промисловості». Тернопіль, 8-9 жовтня 2013 р.: матеріали конференції. – Тернопіль: В-во ТНТУ, 2013. – 186 с.

До збірника матеріалів конференції включено тези представлених доповідей, в яких наведено результати досліджень у галузі харчових і переробних виробництв, за тематикою напрямків роботи секцій: технологічне обладнання, автоматизація та моделювання процесів і апаратів харчових виробництв; сучасні технологічні рішення у переробці харчової сировини; екологічні проблеми харчових виробництв.

Збірник призначено для широкого кола науковців і спеціалістів, працюючих в галузі харчових та переробних виробництв. Збірник буде корисним викладачам, аспірантам та студентам вищих технічних навчальних закладів.

Програмний комітет:

Ясній П.В.	д.т.н., проф. (Тернопіль)
Рогатинський Р. М.	д.т.н., проф. (Тернопіль)
Вітенько Т. М.	д.т.н., проф. (Тернопіль)
Юкало В. Г.	д.б.н., проф. (Тернопіль)
Мирончук В. Г.	д.т.н., проф. (Київ)
Дейниченко Г. В.	д.т.н., проф. (Харків)
Дейнека І. Г.	д.т.н., проф. (Луганськ)
Заплетніков І. М.	д.т.н., проф. (Донецьк)
Сукманов В.О	д.т.н., проф. (Донецьк)
Гумницький Я.М.	д.т.н., проф. (Львів)
Атаманюк В.М.	д.т.н., проф. (Львів)
Голячук С.Є.	к.с.-г.н., доц. (Луцьк)

Організаційний комітет:

Ясній П.В.	д.т.н., проф., ректор ТНТУ ім. І.Пулюя – <i>голова</i> ;
Рогатинський Р. М.	д.т.н., проф., проректор з наукової роботи ТНТУ ім. І.Пулюя – <i>заступник голови</i> ;
Вітенько Т.М.	д.т.н., проф., зав. кафедри обладнання харчових технологій ТНТУ ім. І.Пулюя;
Закалов О.В.	к.т.н., доц., проф. кафедри обладнання харчових технологій ТНТУ ім. І.Пулюя;
Покотило О.С.	д.б.н., проф., зав. кафедри біотехнології і хімії ТНТУ ім. І.Пулюя;
Стадник І.Я.	д.т.н., доц., проф. кафедри обладнання харчових технологій ТНТУ ім. І.Пулюя;
Шинкарик М.М.	к.т.н., доц., проф. кафедри обладнання харчових технологій ТНТУ ім. І.Пулюя;
Ворощук В.Я.	к.т.н., доц. кафедри обладнання харчових технологій ТНТУ ім. І.Пулюя – <i>науковий секретар</i> .

Підготовлено до друку та редакція матеріалів конференції: Зарецька Т.В.

Адреса оргкомітету: Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, вул. Руська, 56, корпус 6 (по вул. Гоголя, 6), кім. 18, м. Тернопіль, 46001, Україна.

Тел. (0352) 251789. E-mail: kaf_ho@tu.edu.te.ua Сайт: <http://tntu.edu.ua/kafedra/ho/>

Рекомендовано до друку рішенням програмного комітету конференції

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1

«ТЕХНОЛОГІЧНЕ ОБЛАДНАННЯ, АВТОМАТИЗАЦІЯ ТА МОДЕЛЮВАННЯ ПРОЦЕСІВ І АПАРАТІВ ХАРЧОВИХ ВИРОБНИЦТВ»

Пономаренко Е.В. ГІДРОАБРАЗИВНИЙ СПОСІБ ФОРМУВАННЯ СТРУМЕНІВ ДЛЯ РОЗРІЗАННЯ ПРОДУКТІВ ГЛИБОКОЇ ЗАМОРОЗКИ НА БРИКЕТИ	11
Пономаренко В.В., Люлька Д.М., Василів В.П. КОНСТРУКЦІЯ ВОДОВІДДІЛЮВАЧА ЦУКРОВИХ БУРЯКІВ	13
Пономаренко В.В., Люлька Д.М., Василів В.П. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ВАКУУМ-АПАРАТА ЦУКРОВОГО ВИРОБНИЦТВА	14
Пономаренко В.В., Люлька Д.М., Василів В.П. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ СУЛЬФІТАТОРІВ ЦУКРОВОГО ВИРОБНИЦТВА	15
Крижановський С.Й., Шутюк В.В., Василів В.П. ТЕНДЕНЦІ РОЗВИТКУ ОБЛАДНАННЯ ДЛЯ ВИРОБНИЦТВА КОНСЕРВІВ ДИТЯЧОГО ХАРЧУВАННЯ	16
Шутюк В.В., Бессараб О.С., Василів В.П. ЗАЛЕЖНІСТЬ ЯКОСТІ СУХИХ СУМШЕЙ ДЛЯ ДИТЯЧОГО ХАРЧУВАННЯ ВІД ПАРАМЕТРІВ ПРОЦЕСУ СУШІННЯ	18
Романюк А.М., Шевченко О.Ю., Піддубний В.А. ІНТЕНСИФІКАЦІЯ МАСООБМІННИХ ПРОЦЕСІВ В ГАЗОРІДИННИХ СЕРЕДОВИЩАХ	20
Сова М.С., Шевченко О.Ю., ч Піддубний В.А. ОСОБЛИВОСТІ ПРОЦЕСІВ ТЕПЛОВОЇ ОБРОБКИ ХАРЧОВОЇ ПРОДУКЦІЇ	22
Стадник І.Я., Добротвор І.М. ОБЧИСЛЕННЯ ЗАТРАТ ПОТУЖНОСТІ ПІД ЧАС ЗАМІШУВАННЯ ТІСТА	24
Стадник І.Я. ЗНАЧЕННЯ І ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ МОДЕЛЮВАННЯ ПРОЦЕСУ ЗАМІШУВАННЯ	25
Нагурський О.А. ІНТЕНСИФІКАЦІЯ РОБОТИ АПАРАТА ПСЕВДОЗРІДЖЕНОГО ШАРУ ПІД ЧАС КАПСУЛЮВАННЯ ТВЕРДИХ ДИСПЕРСНИХ МАТЕРІАЛІВ	26
Романчук І.О. ДО ПРОБЛЕМ РОЗВИТКУ МОЛОЧНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ	28
Nekoz Olexandr, Shtefan Evgenyi, Shulyak Sergey, Jastreba Sergey RESEARCH OF OPERATION OF THE OIL PRESS	29
Дейнека І.Г. ОРГАНІЗАЦІЯ БІОТЕХНІЧНИХ СИСТЕМ В УМОВАХ ВИРОБНИЦТВА	31
Дейнека І.Г., Маляренко Т.В. ДОСЛІДЖЕННЯ СТАНУ ВОЛОГИ КОМБІНОВАНОГО КИСЛОМОЛОЧНОГО ПРОДУКТУ	32
Некоз О.І., Філімонова Н.В., Хом'як А.В. ПІДВИЩЕННЯ ПИТОМОЇ ПРОДУКТИВНОСТІ ВОВЧКІВ	33
Некоз О.І., Батраченко О.В., Філімонова Н.В. ДОСЛІДЖЕННЯ СТАТИЧНОЇ МІЦНОСТІ НОЖІВ КУТЕРА	35

УДК 631. 653.002

Крижановський С.Й., Шутюк В.В., к.т.н., доц.
Національний університет харчових технологій

Василів В.П., к.т.н., доц.

Національний університет біоресурсів і природокористування України

ТЕНДЕНЦІ РОЗВИТКУ ОБЛАДНАННЯ ДЛЯ ВИРОБНИЦТВА КОНСЕРВІВ ДИТЯЧОГО ХАРЧУВАННЯ

Консервовані продукти відіграють важливу роль в організації збалансованого харчування дітей усіх вікових груп. Дослідження, проведені рядом наукових організацій, показують, що потреба населення в спеціальних продуктах дитячого харчування із року в рік зростає. Консерви для дитячого харчування виробляються понад 170 найменувань [1]. Широкий асортимент консервованих продуктів для дітей поділяється на групи [2]:

- пюреподібні овочеві, овочеплодові, м'ясні, овочем'ясні;
- плодови і ягідні пюреподібні консерви, гомогенізовані або протерті, пюре із плодів з крупами і молоком, плодовоовочеві та ін.
- плодови і ягідні соки;
- подрібнені та нарізані невеликими шматочками;
- лікувальні овочеві і м'ясоовочеві;
- інші продукти.

Крім того, для дитячого харчування можна виготовляти пюреподібні швидкозаморожені овочеві напівфабрикати, які надалі використовуються у виробництві консервів для дітей.

Для фасування консервів для дитячого харчування використовують в основному скляну тару місткістю до 250 мл. В Україні провадиться робота з удосконалення техніки і технології консервів дитячого харчування, розширення асортименту за розробленим цілим рядом нормативно-технічної документації.

Для механізації виробничих процесів розроблено комплекси обладнання для первинної підготовки овочевих напівфабрикатів, які можуть бути включені в поточні лінії виробництва консервів для дитячого харчування [3]. Для перероблення моркви створено комплекс обладнання А9КЛМ/2 продуктивністю 1300 кг/год сировини, для кабачків і гарбузів – комплекс А9КЛМ/4 продуктивністю 2000 кг/год сировини, для підготовки зеленого горошку із замороженої сировини – продуктивністю 1000 кг/год.

Великим досягненням науково-технічного прогресу у виробництві консервів для дитячого харчування є впровадження прогресивних видів зручнішої для споживача скляної тари з гвинтовою горловиною (тип III), що значно підвищило якість консервів та конкурентноспроможність вітчизняної продукції. Застосування цього виду тари дало можливість застосувати прогресивний спосіб закупорювання – паровакуумний, завдяки якому унеможливується проходження окиснювальних процесів усередині банки після закупорювання, зберігаються вітаміни та інші поживні речовини.

Закупорювання банок типу III кришками «твіст-офф» дає також можливість контролювати якість у потоці виробництва та механізувати процеси пастеризації у тунельних пастеризаторах замість автоклавів, що значною мірою покращує якість консервів. Для застосування системи паровакуумного закупорювання розроблено і серійно виготовляються паровакуумні закупорювальні машини Ж7УМТ-6, вакуум-детектори Ж7ДПС-2, сучасні фасувальні машини Ж7ДНТ та інше обладнання.

В Україні виготовляються скляні банки типу III місткістю 100–250 мл, кришки типу «твіст-офф» – Т043, Т066, Т053 [4]. Сучасна промисловість пропонує виробникові консервованої продукції широкий асортимент кришок «твіст-офф», частка яких у консервній промисловості переважає 50 %. У виборі цього виду закупорювання важливі такі основні

характеристики: діаметр кришки, висота профілю, наявність (чи відсутність) на поверхні спеціального профільного виступу safety button. Конструкція safety button дає споживачеві змогу відстежувати перше відкривання банки, після промислового закупорювання.

Отже у разі відповідної зацікавленості виробників в Україні є належна матеріально-технічна база для розширення виробництва консервів дитячого харчування [5]. Незважаючи на це, останніми роками обсяги виробництва вітчизняних консервів для дитячого харчування у скляній тарі скоротилися у 15-20 разів. Ринок заповнили в основному в полімерній і комбінованій тарі імпортні консерви та відновлені соки для дітей.

Перспективним є організація виробництва сучасної склотари типу IV (ПТ-Прес-Он-Твіст). Основою паровакуумного способу закупорювання, є ущільнювальна прокладка, яка наноситься на внутрішню поверхню кришки не тільки по торцевій, а й по внутрішній боковій поверхні кришки, що забезпечує надійнішу герметичність. За рахунок дрібнішої багатозахідної різьби у вигляді насічки на горловині банки забезпечується легше відкривання банки з продуктом і більші гарантії якості продукції.

Висновок

На сьогодні день виробництво консервів для дитячого харчування — одна із перспективних галузей народного господарства України. Консервна промисловість може посісти перспективні позиції на світовому плодоовочевому ринку за умов інвестування в цю галузь, вирішення блоку економічно-організаційних питань виробництва плодоовочевої консервної галузі й відновлення обсягу виробництва консервів для дитячого харчування із плодоовочевої сировини в Україні, який становив 100 млн умовних банок.

Оскільки на ринку обладнання для консервування переважає іноземне, а стан матеріально-технічної бази заводів застарілий, перспективним є:

- виробництво сучасних технологічних комплексів та обладнання для дитячого харчування на базі вітчизняних машинобудівних заводів;
- впровадження сучасної склотари типів III «твіст-офф» і IV (ПТ-Прес-Он-Твіст) для розширення асортименту і покращання зовнішнього вигляду продукції дасть можливість застосовувати паровакуумне закупорювання.

Література

1. *Осинов П.В.* Интегральный производственный потенциал пищевой промышленности. – О.: Ин-т проблем рынка и экономико-экологических исследований НАН Украины, 2004. – 289 с.
2. *Б.Л. Флауменбаум, А.Т. Безусов, В.М. Сторожук, Г.П. Хомич.* Фізико-хімічні і біологічні основи консервного виробництва – Одеса: 2006. – 400 с.
3. *Скрипников Ю.Г., Гореньков Е.С.* Оборудование предприятий по хранению и переработке плодов и овощей: Учебник для техникумов. – М.: Колос, 1993. – 336 с. ил.
4. *Гончаренко Г.М., Дуб В.В., Гончаренко В.В.* Технологічне обладнання консервних та овочепереробних виробництв : Довід. – К.: ЦУЛ, 2007. – 304 с.
5. *Самофатова В.А.* Проблемы предприятий консервной отрасли Украины. Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>